

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

a

Magyar Falu Program keretében

meghirdetett
pályázati kiírásokhoz

Tartalomjegyzék

1. Az Útmutató célja, hatálya	3
2. Pályázat	3
2.1. Pályázók (jogosultak) köre	3
2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre	3
2.3. A pályázat elkészítése, véglegesítése, benyújtása, visszavonása	3
2.4. Csatolandó mellékletek	5
2.5. Pályázathoz csatolandó árajánlatokkal kapcsolatos előírások	5
2.6. ÁFA levonási jog	5
2.7. A pályázathoz benyújtandó dokumentumokkal kapcsolatos egyéb elvárások	6
2.8. A pályázat jogosultsági ellenőrzése, hiánypótlás	7
2.9. Pályázat formai értékelése, hiánypótlás	8
2.10. A pályázat tartalmi értékelése, tisztázó kérdés	8
2.11. Döntés és értesítés	8
2.12. Támogatói Okirat	9
3. A támogatással és a projekt megvalósításával kapcsolatos információk	9
3.1. A támogatás formája	9
3.2. Támogatás folyósítása	9
3.3. Támogatott tevékenység időtartama	9
3.4. A projekt megkezdése és befejezése	9
4. A Támogatói Okirat módosítása	10
4.1. Módosítás/változásbejelentés	11
5. A támogatás elszámolása és ellenőrzése	11
5.1. Az elszámolásra vonatkozó előírások	11
5.2. Költségek elszámolhatósága	12
5.3. Nem elszámolható költségek köre	12
5.4. Elszámoláshoz csatolandó dokumentumokkal kapcsolatos előírások	13
6. Elektronikus kapcsolattartás	15
6.1. Kapcsolattartás a Kincstárral	15
6.2. Kapcsolattartás a Támogatóval	15
7. Helyszíni ellenőrzés	15
8. Támogatás jogosulatlan igénybevétele	15
9. Iratmegőrzési kötelezettség	16
10. Fenntartási kötelezettség	17
11. Nyilvánossági követelmények	17
12. Közbeszerzésre vonatkozó információk	17
13. Ügyfélszolgálatok elérhetősége	17
14. Jogorvoslati lehetőségek	17
15. Jogszabályok	18
16. Fogalomjegyzék	18

1. Az Útmutató célja, hatálya

Az Általános Útmutató a Magyar Falu Program keretében meghirdetett kiírásokhoz c. dokumentum (a továbbiakban: Útmutató) célja, hogy a meghirdetésre kerülő **pályázati kiírások tekintetében** kiegészítést nyújtson a pályázatokra vonatkozó általános feltételekről, illetve az egyes pályázati kiírásokhoz kapcsolódó egyéb feltételekről.

Az Útmutató a pályázati kiírások elválaszthatatlan része, amely tartalmazza a pályázati kiírásokban nem szereplő általános feltételeket, részleteket.

Jelen Útmutató a 2023. október 1. napját követően benyújtott pályázatok esetében irányadó.

Amennyiben a pályázati kiírásban és az Útmutatóban foglalt előírások egymástól eltérően rendelkeznek, abban az esetben a pályázati kiírás tartalma az irányadó.

Felhívjuk a tisztelt Pályázók figyelmét, hogy az Útmutató, valamint a pályázati kiírások és dokumentumaik esetén a Miniszterelnökség (a továbbiakban: Támogató) a változtatás jogát fenntartja, ezért kérjük, hogy kövessék figyelemmel a <https://kormany.hu/miniszterelnokseg/magyarfaluprogram> honlapon és a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: Kincstár) alábbi két linkjén megjelenő közleményeket:

<https://e-kerelem.mvh.allamkincstar.gov.hu/enter/mfpbongeszo/mfpBongeszoLite.xhtml>.

https://www.allamkincstar.gov.hu/nem-lakossagi-ugyek/Palyazatos_tamogatasok

A pályázati kiírások a hatályos jogszabályok – különös tekintettel *az államháztartásról* szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.), valamint *az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról* szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ávr.) rendelkezései – alapján kerültek kidolgozásra.

2. Pályázat

2.1. Pályázók (jogosultak) köre

A Pályázók körét a pályázati kiírások tartalmazzák.

2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre

Nem részesülhet támogatásban az a Pályázó, aki:

- Nem felel meg a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményeinek;
- Adósságrendezési eljárás alatt áll;
- Nem felel meg az Áht. 48/B. §-ában meghatározott követelményeknek;
- Nem nyilatkozik az Ávr. 75. § (2) bekezdés pontjairól;
- A támogatási rendszerből való kizárás hatálya alatt áll;
- A támogatási döntés tartalmát érdemben befolyásoló valótlan, hamis vagy megtévesztő adatot szolgáltatott vagy ilyen nyilatkozatot tett.

2.3. A pályázat elkészítése, véglegesítése, benyújtása, visszavonása

Pályázatot **kizárólag elektronikus úton, a Kincstár által működtetett, a Magyar Falu Program végrehajtására létrehozott és üzemeltetett elektronikus felületen (a továbbiakban: elektronikus felület)** keresztül lehet benyújtani a pályázati kiírásban megadott benyújtási határidőig.

A határidő elmulasztása jogvesztéssel jár!

A Támogató a pályázati kiírásokat a Pályázók felé történő – az alábbiak szerinti - előzetes tájékoztatást követően módosíthatja vagy újranyithatja (a korábbi felfüggesztését feloldhatja), illetve a Pályázók egyidejű tájékoztatásával a pályázat benyújtására rendelkezésre álló határidőt meghosszabbíthatja.

A pályázati kiírás változásairól, esetleges újranyitásáról, lezárásáról vagy felfüggesztéséről a Támogató hirdetményt tesz közzé a Kormány (www.kormany.hu), valamint a Kincstár (<https://e-kerelem.mvh.allamkincstar.gov.hu/enter/mfpbongeszo/mfpBongeszoLite.xhtml>), [Magyar Falu Program - Magyar Államkincstár \(gov.hu\)](http://MagyarFaluProgram-MagyarAllamkincstar.gov.hu)) honlapján.

A dokumentumok a hivatali kapun keresztül kerülnek megküldésre a Pályázó értesítési tárhelyére. Amennyiben a Pályázó nem rendelkezik hivatali kapuval, a pályázat benyújtásához hivatali kaput kell létesítenie.

Hivatali Kapu létesítéséhez a következő link nyújt segítséget, ahol minden információ és segédlet rendelkezésre áll: <https://szeusz.gov.hu>.

A Pályázó pályázatot csak természetes személy képviselő közreműködésével tud benyújtani (a továbbiakban: képviselő). A képviselő ügyfélkapus azonosítást követően léphet be az elektronikus felületre, ahol megadja a képviselt szervezet szükséges adatait a regisztráció érdekében. A rendszer a Pályázó személyes adatait nem tárolja, csak az ügyfélkapu által adott úgynevezett. kapcsolati kódját menti el.

A képviselő a Pályázó nevében csak akkor tud pályázatot benyújtani, ha a kötelezően kitöltendő adatokat rögzíti. Sikeres rögzítést követően a Pályázó a hivatali kapujára azonnal visszaigazolást, és kizárólag az elektronikus felületre érvényes belépési jelszót kap.

A képviselő a képviselt szervezet adószáma és a szervezet által rendelkezésére bocsátott jelszó birtokában léphet be az elektronikus felületre. A pályázat benyújtása csak abban az esetben lehetséges, amennyiben az elektronikus felületen minden kötelezően kitöltendő mező kitöltésre és minden kötelezően csatolandó melléklet feltöltésre került. A rendszer formai hibák és a kötelezően megadandó adatok hiánya esetén nem engedi a benyújtást, és figyelmeztető üzenetben jelzi a benyújtást akadályozó hibát a Pályázó részére.

A pályázat (kérelem) módosítására a benyújtást követően nincs lehetőség, kivéve a hiánypótlás keretében eszközölt, a Támogató által is elfogadott módosítás, így például téves adatrögzítés, technikai hiba, költségátcsoportosítás miatt szükséges módosítás.

A pályázat helyes kitöltését segíti az „MFP 2023 - Elektronikus pályázat/kérelem benyújtás, felhasználói kézikönyv” című kitöltési útmutató, amely a benyújtó felület megnyitását követően az alábbi linken érhető el:

<https://ekerelem.mvh.allamkincstar.gov.hu/enter/mfpbongeszo/mfpBongeszoUtmutato.xhtml>

Sikeres benyújtás esetén a Kincstár értesítést küld a Pályázó értesítési tárhelyére.

A Pályázó a pályázatát a támogatási döntés közléséig az elektronikus felületen visszavonhatja. A pályázat visszavonását a Támogató tudomásul veszi, melyről elektronikus úton értesíti a Pályázót.

Figyelem, a benyújtott pályázat visszavonását követően a Pályázó a visszavont kérelemben szereplő település tekintetében ugyanazon pályázati kiírás vonatkozásában újabb pályázatot nem nyújthat be!

2.4. Csatolandó melléletek

A pályázathoz, Támogatói Okirat kiállításához, illetve a támogatás elszámolásához szükséges csatolandó melléletek körét a Magyar Falu Program egyes pályázati kiírásai tartalmazzák, melyeket PDF formátumban szükséges csatolni.

Figyelem, a csatolandó melléleteket kizárólag PDF formátumban áll módunkban elfogadni!

2.5. Pályázathoz csatolandó árajánlatokkal kapcsolatos előírások

Amennyiben a pályázati kiírás árajánlat(ok) benyújtását írja elő, a Pályázó a támogatásra csak olyan árajánlat alapján lehet jogosult, amely a pályázat benyújtásakor érvényes és tartalmazza:

- A Pályázó ajánlatkérő nevét, címét és az ajánlattevő nevét, címét és adószámát vagy adóazonosító jelét;
- A kiadási tétel műszaki adatait;
- A kiadási tétel mennyiségét és mértékegységét;
- A kiadási tétel nettó összegét, a felszámított ÁFA-t és bruttó összegét, vagy azoknak az árajánlatból megállapíthatónak kell lenniük;
- Az ajánlattevő cégszerű aláírását (kivéve elektronikus ajánlat) valamint;
- Az árajánlat kiállításának dátumát;
- Az árajánlat érvényességi idejét;
- Elektronikus árajánlat (elektronikus levél) esetén az ajánlattevő cégszerű aláírása nem szükséges, azonban ha az ajánlattevő az ajánlatát elektronikus levélben adta, az elektronikus árajánlatnak abban az esetben is meg kell felelnie az árajánlat - jelen fejezetben taglalt - formai követelményeinek. Az elektronikus árajánlat akkor fogadható el, ha az elektronikus levél tartalmazza az árajánlattevő elektronikus levél címét is;
- **Nettó 200 000 forint alatti** egységárú eszközbeszerzés esetén a piaci ár igazolása kiváltható webáruházak (pl. forgalmazó cégek, ár-összehasonlító) oldaláról készített print screen vagy nyomtatási kép elmentésével, mely a pályázat benyújtásakor az árajánlattal egyenértékű dokumentumnak tekinthető. Ebben az esetben a piaci ár igazolása elektronikusan történik (pl. online felületről dátummal ellátott képernyőkép mentéssel). **Az alátámasztó dokumentumból (képernyőmentésből, nyomtatási képből) egyértelműen megállapíthatónak kell lennie a nettó egységárnak, a nettó árnak, az áfa összegének, a bruttó árnak, valamint a képernyőmentés dátumának.** Az árajánlat(ok) az elszámolás illetve az ellenőrzés során ellenőrizhető(ek), ezért azok fentiek szerinti dokumentálása szükséges, tekintettel arra is, hogy fokozottan fennáll annak az esélye, hogy a megvalósítás során az eszköz a webáruházban már nem lesz elérhető hasonló feltételekkel.

A Pályázónak 3 árajánlattal kell rendelkeznie, azonban az elektronikus felületre kizárólag a legkedvezőbb ajánlat feltöltése szükséges.

2.6. ÁFA levonási jog

Amennyiben a Pályázót adólevonási jog **nem illeti meg** a támogatásból finanszírozott fejlesztés során felmerült kiadásaival kapcsolatban, a pályázat elbírálása és az elszámolás során a pályázatban szereplő beruházás **ÁFÁ-val növelt (bruttó)** értéke kerül figyelembevételre.

Amennyiben a Pályázót adólevonási jog **illeti meg** a támogatásból finanszírozott fejlesztés során felmerült kiadásaival kapcsolatban, a pályázat elbírálása és az elszámolás során a pályázatban szereplő beruházás **ÁFA nélküli (nettó)** értéke kerül figyelembevételre.

Amennyiben a Pályázó úgy nyilatkozott, hogy a támogatás tekintetében ÁFA levonási joga van, úgy az ÁFA összege nem számolható el.

A Pályázónak a pályázat benyújtása során nyilatkoznia kell az ÁFA levonási jogáról. A pályázatban szereplő fejlesztés költségvetését úgy kell megtervezni, hogy az megfeleljen a vonatkozó ÁFA elszámolási szabályoknak.

2.7. A pályázathoz benyújtandó dokumentumokkal kapcsolatos egyéb elvárások

Építészeti/építési/műszaki-költségvetési dokumentáció: a beruházással érintett ingatlanra vonatkozó azonosító adatokkal ellátott dokumentumok, az építési tevékenység megvalósításához szükséges tervezési programok, tervek, költségek, továbbá egyéb dokumentumok.

Az építészeti/építési/műszaki-költségvetési dokumentáció tartalma:

Cím- és aláírólap

- a) a megrendelő Pályázó (települési önkormányzat/önkormányzati társulás) neve és elérhetősége;
- b) a tervezett építmény helye (ingatlan azonosító adatok);
- c) a tervezői költségterv és tervezői nyilatkozat készítőjének adatai (név, tervezői jogosultsági szám).

Építési, műszaki tartalom épület/ építményt érintő építési beruházás esetén

- a) szöveges műszaki leírás (amely tartalmazza: a pályázati cél szerinti építési tevékenységek rövid ismertetését, az épület hasznos alapterületét, többfunkciós épület esetében a feladatok ellátása szerint az épület bemutatását, közös helyiségek felsorolását), a beruházás során elérni kívánt cél (változások tényszerű bemutatása, új helyiségek, hasznos alapterület, stb.), a fenntartási költségek csökkentését célzó fejlesztések, felújítások (pl.: nyílászárócsere, külső határolók, homlokzatok, belső hőszigetelés, gépészeti korszerűsítés, stb.);
- b) a tervezett építmény jellegétől függően tartalmazza a helyszínrajzot, alaprajzot, vázlatrajzot, homlokzati rajzot (lehetőség szerint tervező programmal szerkesztve) a szükséges információk megjelenítéséhez szükséges méretarányal;
- c) építésügyi hatósági engedélyhez kötött fejlesztés esetén, a beruházás megvalósításához szükséges építésügyi engedély és a kapcsolódó záradékolt dokumentáció, annak hiányában a pályázat benyújtásakor igazolás arról, hogy az engedélyezési eljárás folyamatban van;
- d) nem építésügyi engedélyhez kötött tevékenység esetén tervezői nyilatkozat arról, hogy a pályázatban bemutatott építési tevékenység nem engedélyköteles, továbbá vázlatrajz, helyszínrajz, alaprajz, homlokzati rajz benyújtása;
- e) energiahatékonysági célú beruházás esetén energetikai tanúsítvány.

Építési, műszaki tartalom út/híd/járda/kerékpárforgalmi létesítmény/vízvezető rendszer esetén:

- a) szöveges műszaki leírás (amely tartalmazza: a pályázati cél szerinti építési tevékenységek rövid ismertetését, az út/híd/járda kerékpárforgalmi létesítmény/vízvezető rendszer hosszát, szélességét), előkészítési munkák ismertetése, a beruházás során elérni kívánt cél

- (eredeti és tervezett állapot bemutatása, változások tényszerű bemutatása), a fenntartási költségek csökkentését célzó fejlesztések, felújítások ismertetése (pl.: padka építése stb.);
- b) a tervezett út/híd/járda/kerékpárforgalmi létesítmény/vízvezető rendszer jellegétől függően helyszínrajz, mintakeresztelvény, valamint hossz-szelvény (lehetőség szerint tervező programmal szerkesztve) az adott tevékenységre vonatkozó jogszabályokban meghatározott esetekben és léptékek/méretarányok szerint, a szükséges információk megjelenítésével;
- c) engedély/bejelentés köteles fejlesztés esetén a beruházás megvalósításához szükséges hatósági engedély, annak hiányában a pályázat benyújtásakor igazolás arról, hogy az engedélyezési eljárás folyamatban van;
- d) nem engedélyhez kötött tevékenység esetén az illetékes közlekedésügyi építésügyi hatóság által kiadott hatósági igazolás arról, hogy a pályázatban bemutatott építési tevékenység nem engedélyköteles, továbbá a jelenlegi tényleges állapotról készített állapotfelvétel, vázlatrajz, helyszínrajz benyújtása.

A Magyar Mérnöki Kamara által készített „*Tervdokumentációk tartalmi és formai követelményei szabályzat*” című ajánlásának figyelembevétele javasolt (<https://www.mmk.hu/informaciok/dokumentumok/szabalyzatok>).

Költségtervek

- a) tervezői költségterv (összesítő, munkanem összesítő, részletes költségek) és építéssel kapcsolatos egyéb költségek (műszaki ellenőrzés díja, tervezői díj, stb.);
- b) eszközlista (amennyiben releváns).

Eszközök/bútorok leírása:

Az árajánlatnak vagy az eszköz/bútor leírásának tartalmaznia kell az eszköz/bútor jellemzőit (funkcióját, beépíthetőségét, típusát, méreteit, anyagát, stb.) olyan módon, hogy az adott típus egyértelműen beazonosítható legyen.

Tervezői nyilatkozatnak tartalmaznia szükséges:

- a) a felelős tervező nevét nyomtatott betűkkel, jogosultsági számát, saját kezű aláírását;
- b) az általa tervezett építési tevékenység, illetőleg dokumentáció (rész) megnevezését;
- c) a tervezett építési tevékenységgel érintett ingatlan azonosító adatait;
- d) a megrendelő nevét, címét;
- e) a kiállítás helyét, idejét (év, hó, nap);
- f) a tervező nyilatkozatát arról, hogy
- az általa tervezett építészeti/építési - műszaki megoldás megfelel a vonatkozó jogszabályoknak, általános érvényű és eseti előírásoknak;
 - az általa tervezett építészeti/építési - műszaki megoldás megvalósítása építésügyi engedélyköteles tevékenység-e.

2.8. A pályázat jogosultsági ellenőrzése, hiánypótlás

A pályázat benyújtására vonatkozó jogosultsági ellenőrzését a Kincstár haladéktalanul megkezdi a pályázat elektronikus beérkezését követően. Ez alapján ellenőrzi:

- A pályázat valamennyi rovata ki van töltve, és minden kérdés megválaszolásra került.
- A kötelező nyilatkozatok kitöltésre kerültek. Ha a Pályázó a pályázatban valótlan adatot közölt vagy valótlan tartalmú nyilatkozatot tett, - a nyilvánvaló technikai hiba kivételével - a pályázat nem támogatható.

- A kötelezően csatolandó mellékletek megfelelő tartalommal, formátumban és határidőben benyújtásra kerültek.
- A Pályázó megfelel a pályázati kiírás által támasztott egyedi jogosultsági elvárásoknak.

2.9. Pályázat formai értékelése, hiánypótlás

Ha a Pályázó a befogadott pályázatot hibásan, hiányosan nyújtotta be és azok jellegüknél fogva pótolhatóak, a Kincstár **egy alkalommal** felszólítja a Pályázót a pályázat kijavítására (a továbbiakban: hiánypótlás).

A hiánypótlást a Pályázónak elektronikus úton kell benyújtania az elektronikus felületen keresztül. A hiánypótlás teljesítésére, a hiánypótlásra felszólító levél kézbesítését követően legfeljebb **hat munkanapon belül van lehetőség**. A határidő utolsó napja a kézbesítést követő első munkanaptól számított hatodik munkanap.

A Pályázó által benyújtott hiánypótlás ellenőrzését a Kincstár végzi.

A határidőn túl beérkezett hiánypótlást a Támogató nem köteles figyelembe venni, a Támogató a pályázatot elutasíthatja, illetve azt a rendelkezésre álló dokumentumok alapján értékeli.

2.10. A pályázat tartalmi értékelése, tisztázó kérdés

A jogosultsági szempontok alapján megfelelőnek minősített pályázatokat a Miniszterelnökség illetékes szervezeti egysége (a továbbiakban: Miniszterelnökség) a pályázati kiírásban szereplő tartalmi értékelési szempontok szerint értékeli.

A tartalmi értékelés során a Miniszterelnökség indokolt esetben tisztázó kérdést tehet fel a Pályázónak, melynek során, a döntés alátámasztására további dokumentumok benyújtása is szükségessé válhat. A tisztázó kérdés megválaszolására az elektronikus pályázati felületen van lehetőség, ahol a Pályázó feltöltheti a szükséges adatokat és információkat, illetve a csatolandó dokumentumokat. A tisztázó kérdés kézbesítésétől számított **három naptári napon belül nyújtható be a tisztázó kérdés keretében kért dokumentum, illetve válaszolható meg a tisztázó kérdés**.

A határidőn túl beérkezett válaszokat a Támogató nem köteles figyelembe venni, a Támogató a pályázatot elutasíthatja, illetve azt a rendelkezésre álló dokumentumok alapján értékeli.

2.11. Döntés és értesítés

A Támogató a pályázat benyújtására nyitva álló határidőt követő **legfeljebb 65 napon belül dönt**, amely határidőbe nem számít bele a hiánypótlás és a tisztázó kérdés kiküldésétől annak megválaszolásáig terjedő időszak.

A döntésről történő tájékoztatást a Kincstár elektronikusan, a döntés meghozatalát követő 5 munkanapon belül, a Pályázó hivatali kapuján keresztül küldi meg a Pályázó részére.

A Kincstár a döntésről szóló értesítése során, amennyiben a Támogatói Okirat kiállításához további dokumentumok benyújtása szükséges, értesíti a Pályázót a dokumentumok csatolásának szükségességéről.

Ha az adott pályázat megfelelt a támogathatósághoz szükséges követelményeknek, de forráshiány miatt nem támogatható, a Támogató az Ávr. 77. §- a szerint tartaléklistát képezhet. Ha az adott pályázati kiírás keretében további forrás kiosztására nyílik lehetőség, a támogatást elsődlegesen a tartaléklistán szereplő Pályázók kaphatnak.

A Támogató a tartaléklistát addig tartja fenn, amíg reális esély van további forráskiosztásra az adott kiírás vonatkozásában. A tartaléklista megszüntetéséről a Támogató dönt.

A tartaléklista megszüntetéséről a tartaléklistán szereplő Pályázókat a Támogató a lista megszüntetésétől számított **10 napon belül** tájékoztatja.

2.12. Támogatói Okirat

A Támogató döntését követően a Kincstár minősített elektronikus aláírással ellátva bocsátja ki a Támogatói Okiratot a nyertes Pályázó részére. A támogatási jogviszony az Áht. 48/A. § (2) bekezdése alapján a Támogatói Okirat közzétételével (elektronikus úton történő kézbesítésével) létrejön figyelemmel *a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendeletre.*

3. A támogatással és a projekt megvalósításával kapcsolatos információk

3.1. A támogatás formája

A támogatás formáját a pályázati kiírások tartalmazzák.

3.2. Támogatás folyósítása

Támogatás csak hatályos Támogatói Okirat alapján folyósítható. A megítélt támogatási összeget a Kincstár a Támogatói Okirat hatálybalépését követő **öt munkanapon belül** átutalja a Kedvezményezett nevére szóló, a pályázatban megadott bankszámlaszámra.

3.3. Támogatott tevékenység időtartama

A támogatott tevékenység időtartama a támogatói okiratban meghatározott olyan időtartam, amely időszakban felmerülő, a támogatott tevékenység megvalósításához kapcsolódó költségek elszámolhatóak. A támogatott tevékenység végrehajtására nyitva álló időtartamot az egyes pályázati kiírások tartalmazzák.

3.4. A projekt megkezdése és befejezése

A projekt megvalósítását a pályázati kiírás közzétételének napjától a Pályázó saját felelősségére megkezdheti, de a projekt megkezdése nincs befolyással a pályázat értékelésére, és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

A támogatott projekt megkezdési időpontjának az alábbi időpontok közül a legkorábbi minősül:

- a) Építési beruházási tevékenységet tartalmazó projekt esetén az építési naplóba történő első bejegyzés vagy az építésre vonatkozó első visszavonhatatlan kötelezettségvállalás időpontja (pl. a munkaterület átadás-átvételét igazoló jegyzőkönyv)
- b) Tárgyi eszköz, immateriális javak (együttesen: eszközök), építőanyag beszerzése esetén:
 - ba) a Kedvezményezett általi első jogilag kötelező érvényű megrendelés napja;
 - bb) a ba) alpont szerinti megrendelés hiányában – az arra vonatkozóan megkötött, jogilag kötelező érvényű szerződés létrejöttének a napja;
 - bc) a ba) alpont szerinti megrendelés és a bb) alpont szerinti szerződés hiányában – a beruházó által aláírással igazolt átvételi nap az első beszerzett gép, berendezés, anyag vagy termék szállítását igazoló okmányon.

Az a) és b) pontok együttes megvalósulása esetén, a legkorábbi időpont.

- c) Közbeszerzési eljárás megkezdése (amennyiben releváns).
- d) Szolgáltatás, egyéb tevékenység támogatása esetén a szerződés létrejöttének napja, érvényességének kezdete.

Nem tekintendő a projekt megkezdésének:

- a projekt előkészítési tevékenység;
- föld-, telek-, ingatlanvásárlás, kivéve, ha a pályázati kiírásban az önállóan támogatható vagy az önállóan nem támogatható, választható tevékenységek között szerepel.

A támogatott tevékenység akkor tekinthető befejezettnek, ha a Támogatói Okiratban, pályázati kiírásban meghatározottak szerint teljesült, a megvalósítás során keletkezett számlák kiegyenlítése megtörtént, a beruházással létrehozott vagyon aktiválásra került, és a Kedvezményezettnek a támogatott tevékenység befejezését tanúsító, hatósági engedélyekkel és bizonylatokkal alátámasztott beszámolóját, elszámolását a Kincstár jóváhagyta.

Akkor nyújtható be az elszámolás, ha:

- a) építési és infrastrukturális beruházás esetén megtörtént a sikeres műszaki átadás-átvétel (jegyzőkönyvvel alátámasztva), illetve lezárult a használatbavételi eljárás vagy megtörtént a használatbavétel tudomásulvétele, illetve – amennyiben szükséges – a műszaki engedélyezési eljárás lezárult (a teljes üzemszerű működés megindulását lehetővé tevő véglegessé vált használatbavételi, valamint működési engedély az elszámoláshoz csatolandó);
- b) eszközbeszerzés esetén üzembe helyezési jegyzőkönyv kiállításra került (200 ezer forint egyedi értéket meghaladó eszközök tekintetében).

4. A Támogatói Okirat módosítása

A Támogatói Okirat módosítására a Kedvezményezett által indokolással és alátámasztó dokumentációval ellátott (ideértve a műszaki ellenőr műszaki egyenértékűségi igazolását – amennyiben releváns), elektronikus úton benyújtott, a Támogatói Okirat módosítására irányuló kérelme alapján kerülhet sor.

A Támogató a Támogatói Okiratot a Kedvezményezett javára egyoldalúan módosíthatja.

A Támogatói Okirat Áht. 53/A. § (5) bekezdésében foglaltak szerinti, - a támogatott tevékenység eredeti céljának megváltoztatására irányuló - módosítása **legfeljebb egy alkalommal** abban az esetben lehetséges, ha a támogatás nyújtásának feltétele nem jogszabályon alapul és a támogatási döntés meghozatala során a döntéshozónak mérlegelési joga van.

A támogatott tevékenység eredeti céljának megváltoztatására, a fejezetet irányító szerv **előzetes engedélyével** akkor kerülhet sor, ha az eredeti és a módosított cél a Támogató - feladatkörébe tartozó szakmai, ágazati feladatok megvalósítását szolgálja, azaz a Magyar Falu Program célkitűzéseivel összhangban van, a módosított célt a pályázati kiírások tartalmazzák.

A Támogatói Okirat módosítása nem irányulhat a Támogatói Okiratban meghatározott összegben felüli többlet költségvetési támogatás biztosítására.

Nem szükséges módosítani a Támogatói Okiratot amennyiben:

- a projekt véghatáridejéhez képest 3 hónapot nem meghaladó késedelem várható;
- a támogatási tevékenységhez kapcsolódó bármely indikátor értékének várható teljesülése eléri a célérték legalább 90%-át;

- a műszaki, szakmai tartalom megváltozása olyan jellegű, amely során a Kedvezményezett által nyilatkozatban vállalt tulajdonsághoz vagy képességhez mérten a támogatott tevékenység eredményessége szempontjából kedvezőbb vagy azonos értékű műszaki, szakmai megoldás valósul meg.

4.1. Módosítás/változásbejelentés

A *Támogatói Okiratok adataiban történő módosulással kapcsolatos eljárásról szóló tájékoztató* részletezi az önálló módosítás/változásbejelentés benyújtását igénylő, illetve az önálló módosítást/változásbejelentést nem igénylő módosítás eseteit. Ez utóbbiakat a Kedvezményezettnek elegendő az elszámolás során jeleznie.

5. A támogatás elszámolása és ellenőrzése

5.1. Az elszámolásra vonatkozó előírások

Elszámolás benyújtása kizárólag az elektronikus benyújtó felületen keresztül érvényes.

Az elszámolás benyújtásának (véglegesítés és beküldés az elektronikus felületen) végső határideje a **projektbefejezését követő 60. nap, ami legfeljebb a támogatott tevékenység határidejét követő 60. nap.**

A támogatással történő elszámolás megfelelőségét a Kincstár ellenőrzi.

A Kedvezményezett az elszámolás benyújtásakor beszámoló keretében, szöveges indokolással, a kötelezettségvállalás dokumentumaival, megvalósítási határidőn belül a pályázati cél megvalósítása érdekében keletkezett, a Kedvezményezett nevére és adószámára szóló, a jogszabályi kötelezéseknek megfelelően gazdaságilag és pénzügyileg igazolt módon rendezett számlákkal, azok összesítőjével, vállalkozói szerződésekkel, szükség esetén fényképes dokumentációval alátámasztottan köteles beszámolni a támogatási összegnek a Támogatói Okiratban előírt célnak megfelelő és rendeltetésszerű felhasználásáról. A szöveges beszámolóknak részleteznie kell a teljes projekt szakmai megvalósulását, az elért eredményeket. Ki kell térnie a „tájékoztatás és nyilvánosság” tevékenység megvalósulásának szöveges bemutatására is.

A számlák eredeti példányára a Kedvezményezett köteles rávezetni a Támogatói Okirat iratazonosító számát és a **„Magyar Falu Program keretében <az adott kiírás megnevezése> alprogramra <az elszámolással érintett összeg értéke forintban> forint összegben elszámolásra benyújtásra került.”** záradékot.

A Kincstár a benyújtást követő **60 napon** belül megvizsgálja az elszámolást, majd értesíti az elszámolás benyújtóját annak elfogadásáról vagy elutasításáról, illetve hiba vagy hiányosság esetén a megállapított hibára vagy hiányosságra **vonatkozóan két alkalommal, legfeljebb 15 napos határidővel** hiánypótlásra szólítja fel.

Amennyiben a Kedvezményezett a hiánypótlásnak nem tesz eleget, az elszámolást a rendelkezésre álló adatok alapján kell elbírálni.

Amennyiben a Kedvezményezettnek helyszíni ellenőrzésre kerül sor, akkor az elszámolásra rendelkezésre álló határidőbe nem számít bele a Kedvezményezettnek a helyszíni ellenőrzésről történő kiértékelésétől az ellenőrzési folyamat lezárásáig eltelt idő.

A Támogatói Okiratban jóváhagyott támogatási összeg, és az elszámolásra benyújtott összeg különbözetét a Kedvezményezett legkésőbb az elszámolás benyújtásától számított **öt naptári napon belül** köteles a Támogatói Okiratban megjelölt bankszámlaszámra visszafizetni.

5.2. Költségek elszámolhatósága

A támogatás terhére csak az igazoltan megvalósított támogatott tevékenységhez kapcsolódó, a támogatott tevékenység megvalósítására rendelkezésre álló időszakban felmerült és az elszámolási határidőig kifizetett, a költségtervben tervezett költségsoron elszámolható, a költségtervben megnevezett, felsorolt költségek számolhatók el.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a 2024-ben megjelenő pályázati kiírásokkal azonos tárgyú támogatott tevékenységekhez kapcsolódó előkészítési költségek elszámolhatóságának kezdő napja **2019. március 1.**

A projekt megvalósításával összefüggő költségek – kivéve az előkészítési költségeket – elszámolhatóságának kezdő időpontja a pályázati kiírás közzétételének napja.

5.3. Nem elszámolható költségek köre

A támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan nem elszámolható költségnek minősül mindazon költség, amely nem szerepel az adott pályázati kiírás elszámolható tevékenységek pontjában, ilyen különösen:

- korábbi hazai és/vagy európai uniós projekt keretében már támogatásra került projektelemegek elszámolása;
- saját teljesítés;
- használt eszközök (ideértve a gép, gépjármű);
- használt anyag vásárlása és/vagy beépítése (*kivéve*: út, járda, kerékpárforgalmi létesítmények fejlesztésének keretében az útügyi műszaki előírások lehetőséget adnak arra, hogy burkolatalapba a zúzottkő vagy zúzott kavics helyett újrahasznosított építési terméket lehessen beépíteni. Az újrahasznosított építési termék pl. tört beton, kohósalak, bontott aszfalt, vegyes betontörmelék lehet. Az újrahasznosított építési terméket és bármilyen más építési terméket csak teljesítménynyilatkozat birtokában lehet beépíteni, amelyet az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (2011. március 9.) szóló Európai Parlament és a Tanács 305/2011/EU rendelete és az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének, ennek során a teljesítmény igazolásának részletes szabályairól szóló 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet ír elő);
- gépjármű fenntartásának költsége, üzemanyag költség;
- kamattartozás kiegyenlítése;
- hitelkamat;
- hiteltüllépés költsége;
- egyéb pénzügyforgalmi költségek; deviza-átváltási jutalék;
- pénzügyi, finanszírozási tranzakciókon realizált árfolyamveszteség;
- bírságok, kötbérek, perköltségek, büntetések, pótdíjak költségei
- sikerdíj;
- élőállat vásárlás;
- szeszesital, dohányáru költségei;
- társadalmi kirekesztést erősítő tevékenységek;
- ingatlan, jármű biztosítás költsége;

- egyszer használatos eszközök, forgóeszközök beszerzése, melyek fenntartása hosszú távon nem biztosított, így a jogszabályokban szereplő ilyen jellegű tételek költsége nem elszámolható (az esetleges kivételeket a releváns kiírások tartalmazzák).

A szerződéses díj vagy annak egy része sikerdíjnak minősül, ha a megállapodásban megállapított összeg meghatározását vagy annak kifizetését a szerződő felek nyertességéhez kötik, ide nem értve a kifizetés konkrét időpontjának meghatározását.

A megítélt támogatás felett a Kedvezményezett rendelkezik, és felelős annak jogszerű felhasználásáért.

Figyelem, a támogatott tevékenység nem irányulhat profitszerzésre!

5.4. Elszámoláshoz csatolandó dokumentumokkal kapcsolatos előírások

Az elszámoláshoz benyújtandó, elszámolható költségek valódiságát igazoló, valamint a szakmai beszámolót alátámasztó dokumentumok:

A Kedvezményezettnek az elszámolni kívánt költségek pénzügyi teljesítését minden esetben igazolnia kell.

A pénzügyi teljesítés igazolására vonatkozóan a kifizetést bizonyító bankszámlakivonat, kiadási, bevételi pénztárbizonylat vagy ezekkel egyenértékű egyéb alátámasztó dokumentum benyújtása szükséges.

- **Projekt előkészítési költségek** (pl. projekt előkészítési, tervezési költségek, közbeszerzési eljárás lefolytatásának költsége):
 - Számla vagy azzal egyenértékű bizonylat;
 - Szerződés, teljesítésigazolás.
- **Építéssel, felújítással járó projektek esetén:**
 - Számla vagy azzal egyenértékű bizonylat;
 - Engedélyköteles építési beruházások/felújítások esetén a véglegessé vált építési/vízjogi létesítési/közlekedés hatósági engedély és a kapcsolódó záradékolt dokumentációt, valamint véglegessé vált használatbavételi engedély vagy a használatbavétel tudomásulvétele;
 - Engedélyköteles és nem engedélyköteles építési beruházások esetén műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv, valamint műszaki ellenőr igazolása a teljesítésről;
 - Szerződés, teljesítésigazolás;
 - Építési napló és - *az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendeletben* meghatározott esetekben - felmérési napló;
 - A megvalósult építést egészében, valamint a Támogatói Okiratban foglalt részletességnek a lehető legjobban megfelelő bemutató, a kapcsolódó pályázati kiírás által az adott építési tevékenységgel szemben támasztott általános és egyedi műszaki-szakmai kritériumokra is kiterjedő, a kapcsolódó építészeti/építési dokumentumokban foglaltak szerinti építési munkálatok valódiságát igazoló, részletes és a fenti szempontok vizsgálhatóságát lehetővé tevő, a használatba vételt követő állapotot is bemutató fotódokumentáció benyújtása szükséges.
 - Fordított áfa elszámolása esetén a Kedvezményezett adott bevallási időszakra szóló adó áfa adóbevallása, az áfa befizetését igazoló bankszámlakivonat és az elszámolni kívánt áfa összegét tartalmazó áfa analitika.

- **Ingtatlanvásárlás esetén:**
 - az elszámoláshoz benyújtandó **bizonylat**, a főhivatalhoz benyújtott **végleges ingatlan adásvételi szerződés**, így a záradékolást ebben az esetben szintén az adásvételi szerződésen szükséges elvégezni;
 - abban az esetben, ha a megvásárolt ingatlanon építési beruházás is történik, az „*Építéssel, felújítással járó projektek esetén*” vonatkozó rész az irányadó.

- **Szolgálati lakás kialakítása, felújítása, korszerűsítése esetén:**
 - amennyiben pályázat benyújtásakor **feladat-ellátási előszerződés** vagy pályázói nyilatkozat került a támogatási kérelemhez csatolásra, a Pályázónak az *elszámolás* keretében szükséges benyújtania a **feladat-ellátási szerződést** (jogviszonyt alátámasztó dokumentumot), valamint a lakás használatára vonatkozó **együttműködési megállapodást**.
 - a pályázati kiírásban szereplő, de a fenti ponttól eltérő szolgálat betöltetlensége esetén, a közfeladatot ellátó személy **jogviszonyát alátámasztó dokumentum**, valamint a lakás használatára vonatkozó **együttműködési megállapodás** benyújtása szükséges.

- **Eszköz/Gép beszerzéssel járó projektek esetén:**
 - Számla vagy azzal egyenértékű bizonylat;
 - Szerződés;
 - Átadás-átvételi jegyzőkönyv és amennyiben releváns, üzembe helyezési jegyzőkönyv (200 ezer forint egyedi értéket meghaladó eszközök tekintetében minden esetben), amelyen az eszköz/gép jellegétől függően a gyártói egyedi azonosítók (gyári szám, alvázsám) is rögzítésre kerültek;
 - A megvalósult beszerzést bemutató, a kapcsolódó pályázati kiírás által az adott eszközzel/géppel szemben támasztott általános és egyedi műszaki-szakmai kritériumokra is kiterjedő, továbbá az adott tételnek az elszámolás benyújtása során is megadott összes egyedi azonosító adatának (az eszközön található, a leltári számot, gyári számot, alvázsámot tartalmazó címkék, illetve adattábla, géptábla) valódiságát igazoló, részletes és a fenti szempontok vizsgálhatóságát lehetővé tevő, az eszköz/gép használatba vételét követően készített fotódokumentáció.

- **Projekt megvalósításhoz közvetlenül kapcsolódó szolgáltatás**, egyéb tevékenységek (pl. Építési műszaki ellenőri szolgáltatás; projektmenedzsment; hatósági díjak, illetékek):
 - Számla vagy azzal egyenértékű bizonylat;
 - Szerződés;
 - Hatósági díjak illetékek esetén: hatósági határozat, engedély, végzés.

Amennyiben a beszerzéshez, kivitelezéshez, szolgáltatás nyújtásához kapcsolódóan előlegfizetésre került sor, abban az esetben az előlegről kiállított számlát is szükséges a végszámlával együtt az elszámoláshoz csatolni.

Amennyiben a vonatkozó pályázati kiírás úgy rendelkezik, hogy a Pályázónak a támogatással érintett épületre, vagyontárgyra, vagy adott eszköz (pl. gépjármű, traktor, munkagép stb.) használatára vonatkozóan a fenntartási időszak alatt teljes körű biztosítással kell rendelkeznie,

akkor a biztosítás meglétét igazoló dokumentumokat a Pályázónak az elszámoláshoz be kell nyújtania.

6. Elektronikus kapcsolattartás

6.1. Kapcsolattartás a Kincstárral

A Kincstár az elektronikus felületen tart kapcsolatot a Pályázókkal/Kedvezményezettekkel, a Kincstár által küldött dokumentumok a hivatali kapun keresztül kerülnek továbbításra. Pályázó/Kedvezményezett az MFP keretében benyújtott pályázatával kapcsolatos dokumentumokat kizárólag az elektronikus felületen keresztül nyújthatja be. Az elektronikus felülettől eltérő módon benyújtott dokumentumok nem vehetők figyelembe a jogosultsági vizsgálat/értékelés során.

A hivatali kapun keresztül megküldött irat a Pályázó, illetve Kedvezményezett értesítési tárhelyéről való letöltése útján történő átvétel napján kézbesítettnek minősül, ha a Központi Elektronikus Szolgáltató Rendszer az irat kézhezvételét igazolja vissza.

Ha a Pályázó a Kincstár által küldött iratnak az értesítési tárhelyén történő elhelyezését követő ötödik munkanapon sem veszi át a küldeményt, akkor a hivatalos iratot az ezt követő munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni (kézbesítési vélelem).

A határidőbe nem számít bele a közlés, kézbesítés napja. A Pályázók részére rendelkezésre álló határidőkbe nem számítanak bele azok a napok, amikor az elektronikus benyújtó felület meghibásodás (üzemzavar) miatt nem érhető el.

A hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon jár le, amely számánál fogva megfelel a kezdőnapnak, ha pedig ez a nap a lejárat hónapjában hiányzik, akkor a megállapított határidő a hónap utolsó napján jár le.

6.2. Kapcsolattartás a Támogatóval

A Támogató elektronikus úton tart kapcsolatot a Pályázókkal/Kedvezményezettekkel. Az elektronikus úton küldött levél a Kedvezményezett által történő elolvasásával, de legkésőbb a megküldéstől számított 3 munkanapon kézbesítettnek minősül.

7. Helyszíni ellenőrzés

A Kincstár és a Miniszterelnökség a pályázati kiírásban meghatározott fenntartási idő lejártáig jogosult Kedvezményezettet ellenőrizni, mellyel kapcsolatban a Kedvezményezettől tájékoztatást kérhet, dokumentumokat kérhet be és helyszíni ellenőrzést is végezhet.

A Kedvezményezett köteles a támogatás felhasználásának, illetve a felhasználás megvalósulásának ellenőrzését a Kincstár, továbbá minden olyan szervezet és hatóság részére lehetővé tenni, melyeket erre jogszabály jogosít, illetve kötelez. Köteles továbbá az ellenőrzésre feljogosított szervek megkeresésére az ellenőrzés lefolytatásához szükséges tájékoztatást és segítséget megadni, a kért dokumentumokat rendelkezésre bocsátani, a helyszíni ellenőrzést lehetővé tenni.

8. Támogatás jogosulatlan igénybevétele

Ha a Támogató tudomást szerez arról, hogy a Kedvezményezett a támogatást jogosulatlanul vette igénybe, jogszerűtlenül vagy nem rendeltetésszerűen használja /használta fel, a támogatás teljes vagy részleges visszavonásáról dönthet.

A Támogató az Ávr. 96. §-a alapján jogosult a támogatás visszavonásáról rendelkezni, ha az abban foglalt feltételek közül legalább egy bekövetkezik.

Ha az ellenőrzés hiányosságokat, hibákat állapít meg, a Kincstár – amennyiben a feltárt hibák, hiányosságok orvosolhatóak – haladéktalanul felszólítja a Kedvezményezettet a hiányosságok pótlására, a hibák javítására. Ha a Kedvezményezett a felszólításban meghatározott határidőn belül nem tesz eleget, a Támogató dönthet a támogatás visszavonásáról.

A költségvetési támogatás visszavonása külön okirat kiadásával és a Kedvezményezett részére történő megküldésével történik. Amennyiben a beszámoló elutasításra kerül vagy részlegesen kerül elfogadásra, a Támogatói Okiratban jóváhagyott támogatási összeg és az elszámolásban benyújtott/elfogadott összeg különbözetét a Kedvezményezett köteles a támogatást visszavonásáról szóló okiratban rögzített bankszámlaszámra visszafizetni.

Visszafizetési kötelezettség

A Kedvezményezettet visszafizetési kötelezettség terheli a jogszabályok szerinti kamatfizetési kötelezettség mellett, ha a támogatás visszavonásra kerül.

Visszafizetési kötelezettség terheli a Kedvezményezettet, amennyiben nem használja fel a támogatás összegét vagy annak egy részét.

A támogatás jogosulatlan igénybevétele – ideértve a végső felhasználási határidőn túli pénzügyi teljesítést is – jogszabálysértő vagy nem rendeltetésszerű felhasználása, továbbá a költségvetési támogatás visszavonása esetén, **a Kedvezményezett a jogosulatlanul igénybe vett támogatást vagy támogatásrészét az Áht. 53/A. §-ának, valamint az Ávr. 98. §-ának figyelembevételével, ügyleti kamattal, késedelem esetén késedelmi kamattal** növelt mértékben köteles visszafizetni.

Az ügyleti kamat mértéke az Ávr. 98. §-a alapján számítandó. A kamatszámításhoz segítséget nyújt továbbá a Kincstár oldalán található Kamatszámítási segédlet ([Magyar Falu Program - Útmutatók \(gov.hu\)](#))

Az ügyleti kamatot a támogatási összeg folyósítása napjától a Kedvezményezett által történő visszafizetésének napjáig kell megfizetni. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az ügyleti és az esetleges késedelmi kamat mértéke a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény értelmében naptári félévente változhat. Kérjük, hogy az ügyleti kamat mértékének növekedése miatt kiemelt figyelemmel legyenek a projektek gondos tervezésére és megvalósítására.

Az Ávr. 99. §-a értelmében a Kedvezményezettnek az értesítés, fizetési felszólítás kézhezvételét követő **harminc nap** áll rendelkezésére a visszafizetési kötelezettség teljesítésére. A visszafizetendő összeget a Kedvezményezett köteles a Kincstár részére – támogatást visszavonásáról szóló okiratban rögzített számlaszámra – átutalással teljesíteni.

A visszafizetési kötelezettség a támogató döntése alapján részletekben is teljesíthető, azonban ennek időtartama nem haladhatja meg a tizenkét hónapot. A kérelem benyújtásához segítséget nyújt a Kincstár oldalán a "Segédlet, egyéb iratok benyújtása" elnevezésen elérhető „Felhasználói kézikönyv támogatáshoz kapcsolódó iratok elektronikus beküldése” című dokumentum.

9. Iratmegőrzési kötelezettség

A Kedvezményezett a támogatással összefüggésben keletkezett dokumentumokat, valamint a költségvetési támogatás felhasználását alátámasztó bizonylatokat köteles legalább – az elszámolásának elfogadásától számított – tíz évig megőrizni.

10. Fenntartási kötelezettség

A pályázati kiírásban rögzített fenntartási időszak alatt - melyről a vonatkozó pályázati kiírások rendelkeznek - a Kedvezményezettnek fenntartási kötelezettsége áll fenn.

A fenntartási kötelezettség időtartama alatt a támogatásból megvalósított beruházási elemeket a rendeltetésének megfelelően, a vonatkozó engedélyek és előírások betartásával kell használni, üzemeltetni.

A támogatással létrehozott vagyon a fenntartási kötelezettség időtartama alatt csak indokolt esetben, egyedi kérelem alapján, a Támogató előzetes jóváhagyásával, engedélyével, módosítható, idegeníthető el, adható bérbe vagy más használatába, illetve terhelhető meg.

11. Nyilvánossági követelmények

A nyilvánossággal kapcsolatos követelményeket a <https://kormany.hu/miniszterelnokseg/magyarfaluprogram> oldalról letölthető 2023. évi Arculati Kézikönyv és a pályázati kiírások tartalmazzák. A Kedvezményezett a projekt megvalósítása során köteles a meghatározott tájékoztatási és nyilvánossági kötelezettségeknek eleget tenni, a projektről és a támogatásról az ott meghatározott módon és tartalommal információt nyújtani.

Amennyiben a 2023. évi Arculati Kézikönyvvel, tájékoztatási és nyilvánossági követelményekkel kapcsolatban kérdése merül fel, az alábbi e-mail címen kérhet tájékoztatást: mfpinformacio@me.gov.hu.

A Kedvezményezett köteles az MFP kommunikációs tevékenységéhez adatot szolgáltatni a megvalósítási és a fenntartási időszakban, illetve a Támogató által biztosított nyilvánossági tevékenységekben maradéktalanul részt venni.

12. Közbeszerzésre vonatkozó információk

A költségvetési támogatások felhasználása során – ha a *közbeszerzésekről* szóló 2015. évi CXLI. törvény szerinti feltételek fennállnak – közbeszerzési eljárás lefolytatása szükséges.

Az irányadó, jogszabályban meghatározott kötelezettségek megállapítása és betartása a Pályázó, illetve a Kedvezményezett feladata.

13. Ügyfélszolgálatok elérhetősége

A Kincstár a pályázati kiírások vonatkozásában **személyes, elektronikus és telefonos ügyfélszolgálatot** tart fenn.

Ha további információkra van szüksége, forduljon bizalommal a Magyar Államkincstár Központi Ügyfélszolgálatához a +36-1-452-2902 vagy a 1811, külföldről a +36-1-327-3308 telefonszámokon, vagy küldje el kérdését az mfp@allamkincstar.gov.hu e-mail címre.

A vármegyei igazgatóságok állampénztári irodáinak nyitvatartási idejéről és elérhetőségéről az alábbi linken talál további felvilágosítást:

<https://www.allamkincstar.gov.hu/hu/ugyfelszolgalatok/szolgaltatasok-megyenkent/73>

14. Jogorvoslati lehetőségek

Az Ávr. 102/D. § (1) bekezdését a kizárólag hazai forrás terhére finanszírozott, pályázati úton biztosított költségvetési támogatás esetén a költségvetési támogatás államháztartáson kívüli igénylője vagy kedvezményezettje tekintetében kell alkalmazni, így kifogás benyújtására államháztartáson belüli szervezetnek nincs lehetősége.

15 Jogsabályok

A pályázati kiírásokra és a projekt megvalósításra a hatályos jogsabályok alkalmazandók.

16. Fogalomjegyzék

Magyar Falu Program alprogramjaira vonatkozóan.

Alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás: Az alapellátási ügyelet keretében történő házi orvosi, házi gyermekorvosi, illetve fogorvosi ellátás, valamint a központi ügyelet keretében történő alapellátási szintű sürgősségi ellátás *az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről* szóló 47/2004. (V. 11.) ESzCsM rendelet 5. § (1) és 13. § (6) bekezdései szerint.

Állandó lakosságszám: A Belügyminisztérium által vezetett személyadat- és lakcímnnyilvántartásban nyilvántartott adata.

Beépített bútor: Olyan bútor, amely az ingatlanba állagsérelem nélkül el nem választható módon beépítésre került, az ingatlan részét képezi.

Belső felújítás: A fejlesztéssel érintett épület vagy építmény külső szerkezetét nem érintő, az épület, építmény szerkezeti módosításával, átalakításával nem járó felújítás, amelynek célja az épület, építmény belső megjelenésének megújítása, megőrzése, az épület, építmény funkciójának betöltéséhez szükséges belső szerkezeti elemeinek megerősítése.

Belterület: *A területszervezési eljárásról* szóló 321/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet 1. § 1. pontja alapján – a település közigazgatási területének – jellemzően a település történetileg kialakult, összefüggő, beépített, vagy beépítésre szánt területeket tartalmazó – a helyi építési szabályzatban kijelölt része.

Beruházás: *A számvitelről* szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számv. tv.) 3. § (4) bekezdés 7. pontjában meghatározott tevékenység.

Egészségfejlesztési funkció: Minden olyan tevékenységet jelent, mely támogatja a betegségek megelőzését, az egészséges életmóddal és életmódváltással összefüggő tevékenységeket, továbbá elősegíti a lakosság egészségének helyreállítását és az egészséges életmódra váltását. Fontos kritériuma, hogy a lakosság egészségi állapotával, valós szükségleteivel összhangban álljon (pl.: egészségfejlesztési ismeretek átadása, testmozgás népszerűsítése, táplálkozási, illetve mentális tanácsadás, baleset-megelőzési és elsősegély programok, szenvedélybetegségek csökkentése stb.).

Energetikai tanúsítvány: *Az épített környezet alakításáról és védelméről* szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: 1997. évi LXXVIII. törvény) 2. § 20. pontja szerint igazoló okirat, amely az épületnek vagy önálló rendeltetési egységnek az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogsabály szerinti számítási módszerrel meghatározott energetikai teljesítőképességét tartalmazza.

Energiahatékonyság: *Az energiahatékonyságról* szóló 2015. évi LVII. törvény (a továbbiakban: 2015. évi LVII. törvény) 1. § 6. pontja alapján a teljesítményben, a szolgáltatásban, a termékben vagy az energiában kifejezett eredmény és a befektetett energia hányadosa.

Energiamegtakarítás: A 2015. évi LVII. törvény 1. § 11. pontja alapján az az energiamennyiség, amellyel csökkent valamely energiahatékonyság-javító intézkedés végrehajtása után a mért vagy becsült energiaigény az intézkedést megelőzőhöz képest, biztosítva az energiaigényt befolyásoló külső feltételeknek megfelelő normalizálást.

Építési tevékenység: Az 1997. évi LXXVIII. törvény 2. § 36. pontja alapján az építmény, építményrész, épületegyüttes megépítése, átalakítása, bővítése, felújítása, helyreállítása, korszerűsítése, karbantartása, javítása, lebontása, elmozdítása érdekében végzett építési-szerelési vagy bontási munka végzése.

Építmény: Az 1997. évi LXXVIII. törvény 2. § 8. pontja alapján az építési tevékenységgel létrehozott, illetve késztermékként az építési helyszínre szállított, - rendeltetésre, szerkezeti megoldásra, anyagára, készültségi fokára és kiterjedésére tekintet nélkül – minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, a víz vagy az azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér megváltoztatásával, beépítésével jön létre (az építmény az épület és műtárgy gyűjtőfogalma).

Épület: Az 1997. évi LXXVIII. törvény 2. § 10. pontja alapján jellemzően emberi tartózkodás céljára szolgáló építmény, amely szerkezeteivel részben vagy egészben teret, helyiséget vagy ezek együttesét zárja körül meghatározott rendeltetés vagy rendeltetésével összefüggő tevékenység, avagy rendszeres munkavégzés, illetve tárolás céljából.

Fejlesztendő járások: A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet) 1. § (2) bekezdés 1. pontjában foglaltaknak megfelelően a kedvezményezett járásokon belül azok a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező járások, amelyekben az ország kumulált lakónépességének 15%-a él.

Feladatellátási hely: Az a cím, ahol a köznevelési intézmény alapító okiratában, szakmai alapidokumentumában foglalt feladat ellátása történik.

Felújítás: Meglévő építmény, építményrész, önálló rendeltetési egység, helyiség rendeltetésszerű és biztonságos használhatóságának, valamint üzembiztonságának megtartása érdekében végzett, akár átalakítással járó, az építmény térfogatát nem növelő építési tevékenység.

Férőhelybővítés: Nevelési, oktatási feladatot ellátó feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek- vagy tanulólétszám növelése.

Funkcióváltás: Létesítmény eredeti rendeltetésének vagy használati módjának megváltoztatása.

Gyalogút: A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: 1988. évi I. törvény) 47. § 17. pontja értelmében a jelzőtáblával gyalogútként megjelölt, vagy olyan helyi közút, amely kizárólag a gyalogosok közlekedésére szolgál, és az úttesttől tartós fizikai akadály (árok, korlát, kerítés, sövény stb.) vagy két méternél nagyobb távolság választja el.

Gyalog- és kerékpárút: A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 1. számú függelékének I. h/1) pontja értelmében a jelzőtáblával gyalog- és kerékpárútként megjelölt út, amelyen a gyalogos és a kerékpáros

forgalom részére fenntartott útfelületet burkolati jellel és eltérő színű burkolattal is kijelölhető.

Használatbavételi engedély: A projekt lezárását hatóság által igazolt véglegessé vált közokirat. A pályázatban vállalt cél/alcél alapján a használatba vételt igazoló okiratnak kell elfogadni a használatbavétel tudomásulvételéről szóló határozatot, az építési tevékenység megvalósulását és a használatba vételt igazoló hatósági bizonyítványt is. Az építetőnek minden olyan építményről, építményrészről, amelyre építési engedélyt kellett kérnie annak használatbavétele előtt - az *1997. évi LXXVIII. törvény* végrehajtására kiadott jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - használatbavételi engedélyt vagy használatbavétel tudomásulvételét kell kérnie, vagy az építmény elkészültét be kell jelentenie. Építési hatóság által hozott határozat, mely azt tanúsítja, hogy a felépített építmény megfelel a helyi építési előírásoknak.

Helyi közút: *A helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól szóló 5/2004. (I. 28.) GKM rendelet* mellékletének D) a) bekezdése alapján helyi közút a települési önkormányzat tulajdonában levő közút.

Helyi önkormányzati társulás: *Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény* alapján létrejött önkormányzati társulás.

Helyszínrajz: Az építmények egy adott földterületen való fekvését és a környezethez viszonyított elhelyezését ábrázolja az építési hatóság nyilvántartása szerint.

Ingatlankiváltás: Meglévő, a projekttel érintett funkció a jelenlegi ingatlanból másik, a projekt során fejlesztéssel érintett, vagy a projekt keretében épített ingatlanba költözik. Ilyenkor a régi épület a kiváltott ingatlannak számít.

Ingatlan azonosítására alkalmas adatok: Az ingatlan-nyilvántartásban szereplő, a beruházással érintett feladatellátási helyet, építményt jellemző legfontosabb adatok úgy, mint az ingatlan elhelyezkedése szerinti helység neve, irányítószám, utcanév, házszám, valamint a telek helyrajzi száma, tulajdonos, tulajdoni hányad. Állami tulajdonú önkormányzati vagyonkezelésben lévő ingatlan esetén feltétel, hogy a tulajdoni lap a vagyonkezelői jogról szóló bejegyzést tartalmazza.

Intézményegység: *A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény* 4. § 12. pontja értelmében (a továbbiakban: Köznev. tv.) az a szervezeti egység, amelyik a köznevelési intézmény, többcélú intézmény valamely alapfeladatát ellátja.

Járda: A *KRESZ* 1. számú függelékének I. b) pontja értelmében az útnak a gyalogosok közlekedésére szolgáló – az úttesttől szintkülönbséggel, kiemelt szegéllyel, vagy más látható módon elhatárolt – része; a gyalogút azonban nem járda.

Jelentős munkanélküliséggel sújtott település: *A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet* (a továbbiakban: 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet) 1. § a) pontja szerint azok a települések, amelyekben a munkanélküliségi ráta meghaladja az országos átlag 1,75-szeresét.

Kedvezményezett: A támogatásban részesített Pályázó.

Kedvezményezett járások: A 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet 1. § (2) 2. pontjában foglaltaknak megfelelően azok a járások, amelyeknek komplex mutatója kisebb, mint az összes járás komplex mutatójának átlaga.

Kerékpárforgalmi létesítmény: A kerékpárutakkal összefüggő egyes műszaki adatok nyilvántartásáról szóló 337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet) 1. § 1. pontja értelmében a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletben foglaltak szerinti kerékpárút, gyalog- és kerékpárút, kerékpársáv, kerékpáros nyom és nyitott kerékpársáv.

Kerékpárforgalmi létesítmény tartozéka: A 337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet 1. § 2. pontja értelmében a kerékpárforgalmi létesítményhez tartozó közúti jelzőtábla, pihenőhely, biztonsági berendezés.

Kerékpározás céljára igénybe vehető vegyes forgalmú útfelület: A 337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet 1. § 3. pontja szerint a kerékpárforgalmi létesítménynek nem minősülő út, amelyen a kerékpáros közlekedés - a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletben meghatározott jelzőtáblával, kerékpáros útirányjelző táblával, kiegészítő táblával történő megjelölés alapján - megengedett.

Kerékpársáv: A KRESZ 1. számú függelékének I. f/1) pontja értelmében az úttesten útburkolati jellel kijelölt - kerékpárosok egyirányú közlekedésére szolgáló - különleges forgalmi sáv.

Kerékpáros nyom: A KRESZ 1. számú függelékének I. h/2) pontja értelmében az úttesten kerékpárt és nyilat mutató sárga színű burkolati jellel kijelölt útfelület.

Kerékpárút: Az 1988. évi I. törvény 47. § 16. pontja szerint jelzőtáblával kerékpárútként megjelölt közút.

Kijelölt gyalogos-átkelőhely: Az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet 1. függelékének b) pontjában foglaltaknak megfelelően, az úton a gyalogosok áthaladására szolgáló, útburkolati jellel jelölt terület, ahol a KRESZ 21. § (7) bekezdés értelmében a gyalogosoknak elsőbbsége van a járművekkel szemben. A kijelölt gyalogos-átkelőhelyet jelzőtábla is jelzi.

Komplex programmal fejlesztendő járások: A 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet 1. § (2) 4. pontjában foglaltaknak megfelelően a kedvezményezett járásokon belül azok a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező járások, amelyekben az ország kumulált lakónépességének 10%-a él.

Korszerűsítés: Meglévő építmény, építményrész, önálló rendeltetési egység, helyiség rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmasságának javítása, használati értékének, teljesítőképességének, üzembiztonságának növelése érdekében végzett építési tevékenység.

Közös igazgatású köznevelési intézmény: Szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységek keretében különböző típusú nevelési-oktatási intézmények, továbbá egységes iskola, összetett iskola feladatait láthatja el. Szervezeti keretében, a nevelő és oktató munkához kapcsolódó, nem köznevelési tevékenységet ellátó intézményegység is működhet.

Közfeladat: *Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV törvény 3/A. § (1) bekezdése szerint a jogszabályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat.*

Közösségi színtér: *A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 78/H. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a települési, kerületi közösségi művelődés szervezése, a közművelődési alapszolgáltatások biztosítása érdekében fenntartott, működtetett vagy erre a célra alkalmassá tett és üzemeltetett, adott helyen rendszeresen működő, jogi személyiséggel nem rendelkező intézmény vagy egyéb létesítmény, helyiségegyüttes, épület.*

Közterület: Közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló terület, amelyet rendeltetésének megfelelően bárki használhat (tehát közhasználatú), és amelyet az ingatlan-nyilvántartás ekként tart nyilván.

Közút felújítása: *Az országos közutak kezelésének szabályozásáról szóló 6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet 2. § 2 pontja szerint meghatározott, a forgalmi igénybevételtől, az időjárástól vagy más természeti hatástól elhasználódott úttesten, azok tartozékain, az út környezetében, valamint a környezetvédelmi építményeken végzendő azon tevékenységek összessége, amelyek az út használati értékét növelik és a forgalmi igényeknek megfelelő, eredeti műszaki állapot helyreállítását szolgálják.*

Kulturális intézmény: *A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény, a köziratokról, közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény, valamint az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény alapján a szellemi élet szervezését, irányítását, fejlesztését, valamely művelődési feladat végzését ellátó fenntartóval és alapító okirattal rendelkező intézmény.*

Nevelő és oktató munkához kapcsolódó, nem köznevelési tevékenység:

- a) a felsőoktatás, a köz- és felsőoktatási kutatás, a közművelődés, a kultúra, a művészet, a könyvtár, a muzeális intézményi feladat, a sport,
- b) minden olyan gyermekvédelmi, gyermekjóléti, szociális és egészségügyi ellátás, amely gyermekek, valamint tanköteles tanulók számára nyújtható (ide értendő a bölcsődei ellátás, a családi napközi szolgáltatás).

Nyitott kerékpársáv: az úttesten útburkolati jellel kijelölt - kerékpár és különleges esetekben (az egy irányban vagy egymással szemben közlekedő járművek egymás mellett történő elhaladásához szükséges hely biztosítása érdekében) jármű egyirányú közlekedésére szolgáló - különleges forgalmi sáv.

Orvosi rendelő: *A feltételrendszert az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESzCsM rendelet határozza meg.*

Óvodai csoport: *A Köznev. tv. 4. § 23. pontja alapján az a legalább egy nevelési évre alkotott oktatásszervezési egység, amely meghatározott közös pedagógiai feladatok végrehajtására alakul az óvodába felvételt nyert, azonos feladatellátási helyre járó gyermekekből.*

Óvodai ellátás: *A Köznev. tv. 8. §-a szerinti intézményben történő köznevelési tevékenység.*

Óvodai férőhely: A *nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése* alapján az Intézménytörzs tartalmazza az óvodai férőhelyek maximális számát.

Portalanítás: A burkolat nélküli földutak helyi anyagának stabilizációjával vagy szórásos/ítatásos kezelésével, valamint burkolat alap építésével és annak felületi bevonattal történő zárásával végrehajtott olyan művelet, amely az elázási károk megszüntetésére és a teherbírás növelésére irányul, továbbá elvárt élettartamú földmű- és útszerkezet kialakítását és ezzel az út forgalmi igénybevételnek történő megfelelést szolgálja.

Szilárd burkolatú út: A *KRESZ 1. számú függelékének I. t) pontja* alapján olyan út, amelynek úttestje szabályosan lerakott kő vagy műkő, továbbá beton vagy aszfalt burkolattal rendelkezik.

Számviteli bizonylat: A *Számv. tv 166. § (1) bekezdésében* foglaltaknak megfelelően minden olyan a gazdálkodó által kiállított, készített, illetve a gazdálkodóval üzleti vagy egyéb kapcsolatban álló természetes személy vagy más gazdálkodó által kiállított, készített okmány (számla, szerződés, megállapodás, kimutatás, hitelintézeti bizonylat, bankkivonat, jogszabályi rendelkezés, egyéb ilyennek minősíthető irat) - függetlenül annak nyomdai vagy egyéb előállítási módjától -, amely a gazdasági esemény számviteli elszámolását (nyilvántartását) támasztja alá.

Tagintézmény: Az az intézményegység, ahol a székhelytől való távolság vagy a feladatok jellege miatt az irányítási, képviseleti feladatok a székhelyről nem, vagy csak részben láthatók el.

Társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település: A *105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet 1. § e) pontja* szerint a komplex mutató alapján rangsorolt települések legkedvezőtlenebb harmada.

Tervező: Az a természetes személy, aki a pályázat benyújtásának évében rendelkezik É, É/1, (illetve jogutód szerinti besorolása) számú, vagy az adott pályázati kiírás szerint megfelelő tervezői jogosultsággal, azaz aktív tagként szerepel <https://eugyintezes.mekon.hu/index.php?u=nevjegyzek> portálon, elérhető a Magyar Építész Kamara által vezetett névjegyzékben és nyilatkozatával jogosult igazolni, hogy a pályázatban szereplő beruházás nem építési engedélyköteles tevékenység, illetve az építészeti/építésműszaki dokumentáció részbeni elkészítője.

FIGYELEM! Az egyes pályázati kiírások előírhatják speciális tervezői (pl. KÉ-K, KÉ-korlátozott) jogosultságokkal rendelkező tervező által készített dokumentumok benyújtását.

Új gép/új eszköz: Amely használatban még nem volt és a géppel/eszközzel nem folytattak tevékenységet. A pályázat szempontjából akkor új, ha a gyártó vagy forgalmazó raktárából szállítják és használatban még nem volt.

Út: Az *1988. évi I. törvény 47. § 7. pontja* értelmében a járművek és a gyalogosok közlekedésére, vagy csak a járművek, illetve csak a gyalogosok közlekedésére szolgáló, e célra létesített vagy kijelölt közterület, vagy magánterület (közút, magánút); magánútnak kell

tekinteni az állam vagy az önkormányzat tulajdonában álló területen lévő, közforgalom elől elzárt utat is;

Útcsatlakozás: Az 1988. évi I. törvény 47. § 14. pontjában foglaltak alapján az útnak, járműforgalmat szolgáló létesítmény (pl. üzemanyagtöltő-állomás) területének, vagy a járművek közötti ingatlanról közútra való ráhajtását szolgáló területnek a közúthoz csatlakozása.

Út műtárgya: Az 1988. évi I. törvény 47. § 9. pontjában foglaltak alapján a híd, a pontonhíd, a hajóhíd, a felüljáró, az átereszt, az alagút, az aluljáró, a támfal, a béléstfal, az út víztelenítését szolgáló árok, csatorna vagy más vízelvezető létesítmény; a két méternél nagyobb nyílású áthidaló műtárgy: híd, a két méternél kisebb nyílású áthidaló műtárgy: átereszt.

Út tartozéka: Az 1988. évi I. törvény 47. § 10. pontjában foglaltak alapján a várakozóhely, pihenőhely, a vezetőoszlop, a korlát, az útfenntartási és közlekedésbiztonsági célokat szolgáló műszaki és egyéb létesítmény, berendezés (így különösen jelzőtábla, jelzőlámpa, segélykérő telefon, parkolójegy-kiadó automata, sorompó) - a Komplex Közlekedési Ellenőrző Pont kivételével -, a zajárnyékoló fal és töltés, hóvédő erdősáv, fasor vagy cserjesáv (védelmi rendeltetésű erdő), valamint a közút határától számított két méter távolságon belül ültetett fa – az összefüggő üzemi gyümölcsöshöz tartozó fák kivételével, az út üzemeltetéséhez szükséges elektronikus hírközlő eszközök és hálózatok.

Útpadka: A KRESZ 1. számú függelékének I. g) pontja értelmében az útnak az úttest mellett levő, útburkolattal el nem látott része.

Vázlatrajz: Olyan építési tervrajz, amely leegyszerűsítve, nem minden részletre kiterjedően ábrázolja az építendő elemeket.